

**Varbergs
kommun**
EKONOMIKONTOR

Finanspolicy Varbergs kommunkoncern

*Fastställd av kommunfullmäktige
2009-11-17*

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Syfte med finanspolicy	3
1.2	Avgränsningar	3
1.3	Policystruktur	3
1.4	Giltighet och uppdateringar	4
1.5	Övergripande mål	4
2	Organisation	4
2.1	Koncernsamordning	4
2.2	Varbergs kommun och bolagen	4
2.3	Finansråd	5
3	Ansvarsfördelning	5
3.1	Kommunfullmäktige	5
3.2	Kommunstyrelsen	5
3.3	Ekonomichefen	6
3.4	Finansekonomen	6
3.5	Förvaltningar	6
3.6	Helägda bolag	6
3.7	Delegationsordning	7
4	Likviditetsförvaltning	7
4.1	Mål	7
4.2	Likviditetsplanering	7
4.3	Likviditetsreserv	8
4.4	Placering av överskottslikviditet	8
5	Betalningsflöden	8
5.1	Bankrelationer	8
6	Skuldförvaltning	8
6.1	Mål	9
6.2	Extern upplåning	9
6.3	Leasing	9
6.4	Interna lån	9
7	Riskhantering	10
7.1	Marknadsrisker	10
7.2	Motpartsrisk	12
7.3	Finansieringsrisk	12
7.4	Likviditetsrisk	12
7.5	Operativa risker	13
8	Finansiella instrument	13
8.1	Derivatinstrument	13
9	Affärsadministration	14
9.1	Intern kontroll	14
9.2	Systemstöd	14
10	Rapportering och uppföljning	14
10.1	Syfte	14
10.2	Rapporteringsstruktur	14
11	Borgen	15
12	Ordlista	15

1 Inledning

Förändringarna inom det finansiella området är stora och snabba. Penning- och kapitalmarknaden expanderar, internationaliseras och blir allt mer komplicerad. För att kunna dra fördel av den finansiella utvecklingen måste kommunkoncernens finansiella verksamhet bedrivas efter en genomtänkt strategi, som garanterar att tillgångar och skulder hanteras effektivt. Strategin måste även vara flexibel så att inga möjligheter utestängs.

1.1 Syfte med finanspolicy

Syftet med finanspolicyn är att:

- Definiera och fastställa ramar och riktlinjer för hur finansverksamheten¹ inom kommunkoncernen skall bedrivas.
- Ange vilka finansiella risker som kommunkoncernen är beredd att ta samt hur dessa skall begränsas.
- Fastställa hur den finansiella rapporteringen och kontrollen skall utföras.
- Ange hur ansvaret för finansverksamheten är fördelat.
- Säkerställa att man genom att följa policyn uppfyller Kommunallagens krav i kapitel 8, § 2 och 3, avseende medelsförvaltning.

1.2 Avgränsningar

Med förvaltningen av tillgångar avses överskottslikviditet som placeras med löptider upp till ett år.

För förvaltning av pensionsmedel och stiftelsekapital finns särskilda policies.

1.3 Policystruktur

Kommunfullmäktige fastställer finanspolicyn och kommunstyrelsen fastställer kompletterande tillämpningsanvisningar till finanspolicyn. Dessa dokument skall följas av kommunens finansfunktion internbanken, kommunstyrelsen, nämnder och bolag.

Varbergs kommun, kommunstyrelse, nämnder samt helägda bolag benämns fortsättningsvis i denna policy för kommunkoncernen. De helägda bolagen benämns fortsättningsvis för bolagen. Varbergs kommun, styrelse och nämnder benämns fortsättningsvis för kommunen.

---

¹ Med finansverksamhet avses i denna policy tillgångs- och skuldförvaltning.

1.4 Giltighet och uppdateringar

Finanspolicyn skall hållas uppdaterad med hänsyn till aktuella förhållanden inom kommunkoncernen och på de finansiella marknaderna. Finanspolicyn skall uppdateras vid behov.

Inträffar händelser som motiverar ändringar i finanspolicyns riktlinjer, skall Ekonomikontoret föreslå uppdatering av finanspolicyn.

1.5 Övergripande mål

Övergripande mål för den finansiella verksamheten:

- Kommunkoncernens finansverksamhet skall drivas så att den medverkar till att säkerställa kommunkoncernens betalningsförmåga på kort och lång sikt.
- Verksamheten skall sträva efter att kapitalanskaffning och kapitalanvändning blir effektiv.
- Inom ramen för denna uppgift och inom fastställda riskbegränsningar, skall en så god avkastning som möjligt och en så låg upplåningskostnad som möjligt eftersträvas. Målet är att uppnå bästa möjliga finansnetto för kommunkoncernen.
- Kommunkoncernen skall därutöver sträva efter att uppnå bästa möjliga villkor för betalningsflöden och övriga finansiella tjänster.
- Den finansiella verksamheten skall genomföras på ett säkert och effektivt sätt utan spekulativa inslag och så att en betryggande säkerhet alltid upprätthålls.

2 Organisation

2.1 Koncernsamordning

Den externa och interna finansiella verksamheten i kommunkoncernen skall enligt denna policy, bedrivas i Varbergs kommuns internbank.

Organisatoriskt är internbanken placerad inom Ekonomikontoret som är en av Kommunstyrelsens förvaltningar.

Internbanken skall, inom de ramar som kommunfullmäktige beslutar samordna de finansiella frågorna för de enheter som ingår i kommunkoncernen.

De i kommunkoncernen ingående aktiebolagen ansvarar i enlighet med aktiebolagslagen och inom ramen för gällande bolagsordning och ägardirektiv självständigt för sin ekonomiska verksamhet, men skall vända sig till internbanken i sin finansiella verksamhet.

2.2 Varbergs kommun och bolagen

Nämnder och bolag skall vända sig till internbanken vid all typ av finansiell verksamhet. Med finansiell verksamhet avses upplåning, leasing, placering, finansiella tjänster, finansiella risker, hantering av penningflöden och

banktjänster (d v s bankkonton, valutor, betalkortsterminaler, kort som betalningsmedel, samt kontanthantering).

Alla finansiella transaktioner skall göras med internbanken.

2.3 Finansråd

Knutet till internbanken finns ett finansråd som skall arbeta enligt kommunstyrelsens tillämpningsanvisningar. Finansrådet ger råd om portföljstrategin.

3 Ansvarsfördelning

Ansvar för finansverksamheten inom kommunkoncernen fördelas mellan kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, ekonomichef och finansekonom samt nämnder och bolag, enligt nedan.

3.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fastställer finanspolicy och kommunfullmäktiges ansvar består i att:

- Lämna övergripande riktlinjer för medelsförvaltningen, enligt Kommunallagen 8 kapitel § 3, via finanspolicy.
- Fastställa finanspolicyn efter förslag från kommunstyrelsen.
- Följa utvecklingen av finansverksamheten genom årsbokslut och övrig finansiell rapportering i enlighet med den årligt fastställda planen för ekonomisk rapportering.
- Fastställa en årlig låneram för kommunkoncernens nyupplåning i samband med fastställande av kommunens budget².
- Besluta om eventuellt utfärdande av borgensåtagande (se 11 Borgen).

Kommunfullmäktige delegerar ansvaret till kommunstyrelsen inom ramen för denna finanspolicy.

3.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen fastställer tillämpningsanvisningar om tillämpningen av finanspolicyn. Kommunstyrelsen bemyndigas att inom ramen för denna policy fastställa befogenheter och utfärda fullmakter om vilka som har rätt att företräda kommunen.

Kommunstyrelsens ansvar består i att:

- Utarbeta förslag till finanspolicy och vid ändringar överlämna förslag till kommunfullmäktige för fastställande.

---

² Kommunfullmäktige beslutar årligen om budget för det kommande året, samt en plan för de kommande två åren.

- Vid behov ompröva finanspolicyn och informera kommunfullmäktige om det finns behov av förändringar.
- Vara väl insatt och löpande följa kommunens finansiella verksamhet via fortlöpande rapportering från internbanken.
- Fastställa tillämpningsanvisningar till finanspolicyn för kommunkoncernen.
- Om särskilda skäl föreligger, besluta om tillfälliga och mindre avsteg från finanspolicyn och rapportera detta vid nästa rapporteringstillfälle till kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen delegerar ansvaret för den finansiella verksamheten till kommundirektören, ekonomichefen och finansekonomen enligt kommunstyrelsens delegationsordning och fullmakter.

3.3 Ekonomichefen

Ekonomichefens ansvar består i att:

- Övergripande ansvara för de ekonomiska frågorna inom kommunen.
- Löpande föra strategiska diskussioner och följa utvecklingen inom finansverksamheten genom att ta del av den fortlöpande finansiella rapporteringen.
- Om särskilda skäl finns, besluta om tillfälliga och mindre avsteg från tillämpningsanvisningarna och rapportera detta vid nästa rapporteringstillfälle till kommunstyrelsen.
- Ansvar för finansverksamheten inom kommunkoncernen.

3.4 Finansekonomen

Finansekonomens ansvar består i att:

- Löpande hantera finansverksamheten inom kommunkoncernen.
- Tillhandahålla den rapportering och information som behövs för att kommunstyrelsen skall fullgöra sin uppgift.

3.5 Förvaltningar

Förvaltningarnas ansvar består i att:

- Alla finansiella transaktioner skall utföras genom internbanken.
- Tillhandahålla den rapportering och information som behövs för likviditetsstyrning.

3.6 Helägda bolag

Styrelsen och VD:n i bolagen skall i linje med ägardirektiv utfärdade av kommunfullmäktige ansvara för att:

- Säkerställa att de finansiella riskerna identifieras i bolagen.
- Finanspolicyn och tillämpningsanvisningar implementeras och följs av bolagen.

- Alla finansiella transaktioner och flöden utförs med internbanken.
- Operativt ansvara för sina transaktioner med internbanken.
- Tillhandahålla den rapportering och information som behövs för att internbanken skall kunna hantera upplåning, placeringar, valuta, finansiella risker och likviditetsstyrning.
- Bolagen deltar i finansrådet enligt kommunstyrelsens tillämpningsanvisningar.

3.7 Delegationsordning

Enligt gällande delegationsordning inom kommunen är visst ansvar och vissa befogenheter delegerade till angivna tjänstemän. Det finansiella beslutsfattandet som regleras i delegationsordningen skall alltid ske inom ramen för fastställd finanspolicy.

Kommunstyrelsen utfärdar fullmakter som bemyndigar vissa tjänstemän att företräda kommunen.

4 Likviditetsförvaltning

För att effektivisera förvaltningen och hanteringen av likviditet skall en samordning för hela kommunkoncernen göras. Kommunkoncernens penningströmmar skall samlas i ett koncernkonto så att kommunkoncernens utgående och ingående betalningsflöden kan kvittas mot varandra.

4.1 Mål

Mål för likviditetsförvaltningen:

- Kommunkoncernen skall hålla en begränsad likviditet och sträva efter att minska låneskulden
- God betalningsberedskap för kommunkoncernen.
- Överskottslikviditet skall placeras så att en så god avkastning som möjligt genereras till en betryggande risknivå.

4.2 Likviditetsplanering

För att samordningen av likviditetsplaneringen skall bli korrekt, skall alla nämnder och bolag upprätta likviditetsplaner. Dessa sammanställs sedan i en gemensam likviditetsplan för kommunkoncernen.

Likviditetsplaneringen för kommunkoncernen innefattar kommunkoncerns investeringar och löpande verksamhet.

Likviditetsplaneringen skall:

- Vara till grund för bedömning av betalningsberedskapen på kort och lång sikt.
- Utgöra underlag för beslut om upplåning och placering av likvida medel.

4.3 Likviditetsreserv

En god betalningsberedskap uppnås genom att hålla en likviditetsreserv (se 7.4.1 Hantering av likviditetsrisk). Denna reserv garanterar att kommunkoncernen vid varje tillfälle fullföljer sina betalningsförpliktelser. Som likviditetsreserv räknas obunden bankinlåning, outnyttjad checkräkningskredit och kreditlöften.

4.4 Placering av överskottslikviditet

Bestående överskottslikviditet skall i första hand användas till att minska låneskulden, samt att täcka lånebehov inom kommunkoncernen. För de fall kommunkoncernen har tillfällig överskottslikviditet får den placeras på penningmarknaden i enlighet med tillämpningsanvisningarna. Placeringarnas löptid bestäms utifrån kommunkoncernens likviditetsprognos. Alternativkostnaden skall alltid övervägas.

Kommunstyrelsen fastställer i sina tillämpningsanvisningar godkända instrument, emittenter och motparter för placering av överskottslikviditet.

5 Betalningsflöden

Rutiner skall utformas så att kommunkoncernen får betalt för sålda varor och tjänster så snart som möjligt vad gäller inbetalningar. För utbetalningar gäller att de utförs på rätt dag. Betalningsflödena samordnas i ett koncernkontosystem.

Alla koncerninterna betalningar skall utföras i koncernkontosystemet. För in- och utbetalningar gäller att följa de regler som är fastställda i gällande attestreglemente och tillämpningsanvisningar för attestreglemente. För inbetalningar gäller även regler för fakturering och krav.

5.1 Bankrelationer

Internbanken skall upprätthålla kontakter med banker och finansiärer och tillse att kommunkoncernen erhåller de banktjänster som behövs för verksamheterna. Varbergs kommun upphandlar banktjänster för kommunkoncernen.

5.1.1 Fullmakter och behörigheter

Beslutad delegationsordning för bolag respektive kommun skall gälla. Respektive bolags styrelse och kommunstyrelsen beslutar om fullmakter.

6 Skuldförvaltning

Genom att hela kommunkoncernens upplåning hanteras av internbanken, kan kommunkoncernens totala lånevolym utnyttjas vid låneupphandlingar. Upplåning skall alltid ske med beaktande av likviditetsplanering, ränteläge, räntebindningstid, samt investeringstakt.

Kommunfullmäktige fastställer i budgeten ram för kommunkoncernens nettolåneskuld.

6.1 Mål

Målet för skuldhanteringen är en aktiv upplåning och skuldförvaltning i syfte att minimera kostnader och risk för kommunkoncernens finansiering, samt säkerställa att tillräckligt med likviditet alltid finns att tillgå.

6.2 Extern upplåning

För kommunkoncernen fastställs av kommunfullmäktige en låneram, som baseras på nästkommande års budget. Låneramen innefattar befintliga lån och omsättning av dessa samt upptagande av nya lån.

Internbanken skall göra en sammanställning av kommunkoncernens totala lånestruktur och kontrollera att den totala låneramen inte överskrids.

Extern upplåning får endast göras av internbanken enligt Kommunstyrelsens tillämpningsanvisningar.

6.3 Leasing

Finansiell leasing jämställs med upplåning och prövas och beslutas av internbanken för hela kommunkoncernen. Leasing kan t ex användas som finansiering vid inköp av personbilar, utrustning eller maskiner.

Finansiell leasing omfattas av reglerna för upplåning i denna policy och påverkar kommunkoncernens låneram som kommunfullmäktige fastställer. För de fall extern leasing bedöms vara mest fördelaktigt skall denna godkännas i förväg av internbanken.

Finansiell leasing har oftast långa kapital- och räntebindningstider. Vid finansiering av stora projekt kan den del som omfattas av finansiell leasing, särskiljas vid hanteringen av kommunkoncernens totala ränte- och finansieringsrisker.

6.4 Interna lån

Bolagens och Hamnstyrelsens upplåning skall alltid ske genom förmedlade lån från internbanken. Undantag gäller för Varbergs Stadshus AB. Utlåning till de helägda bolagen inom kommunkoncernen, skall i första hand göras så att ränterisk inte uppstår inom kommunen. Utlåningen till bolagen kommer att synas i kommunens balansräkning som ökade låneskulder och som fordringar på bolagen. Utlåningen kan även göras via lämnad checkräkningskredit i koncernkontot där kommunen är att betrakta som långivare till bolagen.

All utlåning från kommunens internbank till bolagen skall så långt det går ske enligt genomsnittsprincipen. Även dedikerade lån kan förekomma.

Detta innebär att internbanken, efter tillägg av en marginal, skall tillämpa samma villkor för utlåning som för eventuell extern upplåning. Fastställande av marginalen görs årligen i samband med kommunens budgetbeslut.

Utlåning får ej göras till ej helägda bolag. Vid speciella undantag kan utlåning ske efter beslut i kommunfullmäktige. All utlåning till ej helägda bolag kräver säkerhet.

6.4.1 Låneram för bolagen

Bolag inom kommunkoncernen kan normalt bara låna hos internbanken upp till sin fastställda låneram. I särskilda fall kan låneramen höjas för senare godkännande av kommunstyrelsen.

Internbanken beviljar lån till bolagen inom kommunens beslutade låneram.

7 Riskhantering

All form av ekonomisk verksamhet innebär alltid ett visst mått av finansiellt risktagande. En passiv finansförvaltning innebär att inga åtgärder vidtas för att minimera eller parera risker. Genom en aktiv finansförvaltning skapas möjligheter till ett rationellt hanterande av risker med beaktande av den kostnad som det medför att minska eller eliminera riskerna.

Kommunkoncernens finansiella risker utgörs främst av:

- Marknadsrisker
- Motpartsrisk
- Finansieringsrisk
- Likviditetsrisk
- Operativa risker

Kommunstyrelsen fastställer i sina tillämpningsanvisningar begränsningar för de olika riskerna. Nedan beskrivs riskerna utförligare.

7.1 Marknadsrisker

7.1.1 Definition

Marknadsrisker är ett samlingsbegrepp och avser vid placering och upplåning risken för att kommunkoncernens resultat försämras till följd av förändringar i exempelvis marknadsräntor, valutakurser eller elpriser.

Det allmänna ränteläget är en marknadsrisk som inte kan påverkas, men som kan inverka vid både placering och upplåning.

7.1.2 Ränterisk

Definition

Ränterisk är ett uttryck för det belopp med vilket kommunens resultat (räntenetto) förändras vid en viss given förändring av marknadsräntan.

Hantering av ränterisk

Den övergripande målsättningen är att begränsa resultateffekterna av kraftiga ränterörelser. Detta görs huvudsakligen genom att räntebindningstiden på lånen ges en god spridning över tiden. Målet är också att inom ramen för riskhanteringen maximera avkastningen på placeringarna. Placeringarna får ha en löptid på upp till ett år och ska i första hand hållas till förfall.

7.1.3 Valutarisk

Definition

Valutarisk är ett uttryck för det belopp varmed kommunkoncernens resultat (finansnetto) förändras vid en given förändring av valutakursen.

Hantering av valutarisk

Exponering i utländsk valuta uppstår då kommunkoncernen har tillgångar och skulder i utländska valutor i balansräkningen vid en given tidpunkt, samt vid förväntade framtida flöden i utländska valutor. Målet för hanteringen av valutarisken är att genom valutasäkring minimera dess påverkan på kommunkoncernens resultat.

För närvarande är valutaexponeringen inom kommunkoncernen begränsad genom att de enskilda flöden som uppstår är få till antalet och i regel små avseende volym. All hantering av valutarisk inom kommunkoncernen ska ske i samråd med internbanken. Internbanken utför kurssäkring mot extern part.

Inom koncernen Varberg Energi uppstår viss valutarisk inom ramen för elhandeln. Denna risk regleras särskilt i dokumentet ”Riskpolicy för elhandel”.

7.1.4 Elprisrisk

Definition

Med elprisrisk menas det belopp varmed kommunkoncernens resultat förändras vid en viss given förändring av marknadspriset på el.

Hantering av elprisrisk

Kommunkoncernens mål, exkluderat koncernen Varberg Energi, är att genom långsiktig prissäkring undvika extremt höga priser, få ett genomsnittligt elpris som understiger spotprisindex³, samt få ett bra underlag för att prognostisera framtida elkostnader.

Koncernen Varberg Energi har, inom ramen för ”Riskpolicy för elhandel”, egna regler för hur hanteringen av elprisrisk och andra risker förknippade med elhandeln skall hanteras.

---

³ Spotpriset är ett rörligt pris på elbörsens spotmarknad.

7.2 Motpartsrisk

7.2.1 Definition

Med motpartsrisk menas det belopp varmed kommunens resultat försämras om en motpart inte fullgör sina förpliktelser. Förpliktelser kan avse placeringar, ränta och låneskuld på givna krediter, derivataffärer m m.

7.2.2 Hantering av motpartsrisk

Motpartsrisken skall hanteras genom att fastställa vilka externa motparter och emittenter kommunens internbank får göra affärer och ingå affärsavtal med.

7.3 Finansieringsrisk

7.3.1 Definition

Med finansieringsrisk vid upplåning menas risken att kommunkoncernen vid varje tillfälle inte kan erhålla likvida medel till finansiering, samt att likvida medel inte kan lånas upp utan påtaglig kostnadsökning.

Finansieringsrisken ökar om Varbergs kommuns kreditvärdighet försämras eller blir alltför beroende av en finansieringskälla, samt om hela eller en stor del av skuldportföljen förfaller vid ett eller några enstaka tillfällen.

7.3.2 Hantering av finansieringsrisk

För att begränsa finansieringsrisken eftersträvas en jämn förfallostruktur över tiden för lånens slutförfall, samt att finansieringen fördelas på flera motparter. Förhandling med finansiärer skall ske löpande för att säkerställa en bra finansiering.

7.4 Likviditetsrisk

7.4.1 Definition

Med likviditetsrisk avses risken att en placering av överskottsmedel inte kan omsättas till likvida medel utan en påtaglig kostnadsökning.

Med likviditetsrisk vid upplåning menas risken att kommunkoncernen inte har tillgång till likvida medel vid förutsedda och oförutsedda betalningar.

7.4.2 Hantering av likviditetsrisk

För att begränsa likviditetsrisken får placeringar endast ske i instrument med god likviditet.

Kommunkoncernen skall tillförsäkra sig likvida medel så att en god betalningsberedskap kan upprätthållas. För att garantera betalningsberedskapen skall kommunkoncernen hålla en likviditetsreserv (se 4.3 Likviditetsreserv). I tillämpningsanvisningarna fastställs riktlinjer för likviditetsreserven.

7.5 Operativa risker

7.5.1 Definition

Operativ risk kan definieras⁴ som, risken för förluster på grund av icke ändamålsenliga eller otillräckliga interna rutiner, avsiktliga eller oavsiktliga mänskliga fel, felaktiga system eller till följd av externa händelser. Definitionen inkluderar legal risk. Legal risk kan definieras som risken för förluster till följd av brister i den rättsliga dokumentationen (avtalen) av internbankens affärsrelationer.

7.5.2 Hantering av operativa risker

En god riskkultur i en organisation speglas av ett spritt riskmedvetande och en effektiv riskhantering. En viktig förutsättning för att uppnå detta är att:

- Kommunfullmäktige känner till den finansiella verksamhetens huvudsakliga operativa risker och hur de styrs och kontrolleras.
- Kommunstyrelsen tillser att resurser allokeras för att stödja en god riskkultur inom kommunkoncernens finansiella verksamhet.
- Kommunens styrelse och bolag, tillser att en god riskhantering tillämpas för den finansiella verksamheten hos dem.

Kommunstyrelsen anger i tillämpningsanvisningarna hur samtliga enheter inom kommunkoncernen, som deltar i den finansiella verksamheten, kan begränsa sina operativa risker.

8 Finansiella instrument

8.1 Derivatinstrument

Som ett led i den finansiella riskhanteringen är användningen av derivatinstrument flexibelt och kostnadseffektivt.

Derivatinstrument får användas under förutsättning att:

- De totala finansiella positionerna alltid kan hållas inom beslutade gränsvärden för finansiella risker.
- Syftet är att förändra risken i befintliga eller planerade finansiella positioner och transaktioner.
- Det finns en underliggande finansiell transaktion.
- Kostnaden för att förändra risken beaktats.
- Systemstöd för finansiell kontroll över befintliga positioner och risker finns.

Kommunstyrelsen anger i tillämpningsanvisningarna godkända instrument och motparter för handel med derivatinstrument.

---

⁴ Enligt Finansinspektionens definition av operativa risker.

Inom kommunkoncernen är det endast internbanken som får handla derivatinstrument med externa motparter. Undantag finns för koncernen Varberg Energi som enligt ”Riskpolicy för elhandel”, själva får handla derivatinstrument för att hantera valutarisk och elprisrisk.

9 Affärsadministration

9.1 Intern kontroll

Den finansiella verksamhet som bedrivs av internbanken behöver organiseras så att en god och tillräcklig intern kontroll uppnås. I tillämpningsanvisningarna anges närmare hur internbanken arbetar för att uppnå en god intern kontroll.

9.2 Systemstöd

För att internbanken skall kunna utföra en effektiv och säker hantering av den finansiella verksamheten behövs ändamålsenliga, flexibla och tillförlitliga IT-system. I tillämpningsanvisningarna beskrivs utförligare de olika IT-system som internbanken använder.

10 Rapportering och uppföljning

10.1 Syfte

Syftet med rapporteringen är att:

- Informera kommunfullmäktige och kommunstyrelsen om kommunkoncernens finansiella verksamhet.
- Sammanställa och kontrollera finansiella risker inom kommunkoncernen.
- Följa upp utfall mot fastställda limiter.
- Att säkerställa att finanspolicy och tillämpningsanvisningar efterlevs.

10.2 Rapporteringsstruktur

Internbanken är ansvarig för kommunens finansiella hantering och skall därmed tillse att erforderlig rapportering upprättas. Rapporteringen skall bygga på information från de kommunala bolagen och information om kommunens verksamhet.

Nedan följer riktlinjer för rapporteringen:

- Kommunstyrelsen skall, i linje med övrig ekonomisk rapportering, rapportera finansverksamhetens utveckling till kommunfullmäktige.
- Internbanken upprättar månatligen en rapport om finansverksamhetens utveckling. Rapportering till kommunstyrelsen sker i linje med övrig ekonomisk rapportering.

- Bolag och nämnder skall rapportera den information som kommunstyrelsen anger i tillämpningsanvisningarna.
- Internbanken och bolagen har ett ömsesidigt rapporteringsansvar. För att internbanken skall kunna uppfylla sina åtaganden, krävs att bolagen lämnar erforderliga uppgifter. Internbanken å sin sida skall förse bolagen med nödvändig information för att de skall kunna upprätta önskvärd och fullständig rapportering.

I tillämpningsanvisningarna beskrivs rapporteringsstrukturen utförligare. Specifika eller avvikande händelser rapporteras utan tidsfördröjning till kommunstyrelsen.

11 Borgen

Kommunen har en restriktiv inställning till borgen. All upplåning inom kommunkoncernen skall ske via internbanken varför ingen borgen är aktuell.

Ett borgensåtagande innebär en kreditrisk för kommunen, eftersom åtagandet innebär att fullgöra betalningsförpliktelser för gäldenärens (låntagarens) räkning om den inte kan göra det.

Skulle nya borgensåtaganden bli aktuella är det kommunfullmäktige som i varje enskilt fall fattar beslut om detta. Beslut om borgen skall då innehålla en bedömning av den risk kommunen ikläder sig.

Bedömningen skall avse en kreditvärdering av låntagaren, bedömning av lån, låneobjekt och lånevillkor samt möjligheter att finansiera objektet på annat sätt och kostnaden för alternativ finansiering. Kommunens borgensåtaganden får inte äventyra eller fördyra kostnaden för den egna upplåningen. Beslutet skall även innehålla giltighetstid och avgifter för kommunal borgen, samt säkerheter och försäkringar.

Kommunen har idag ett antal borgensåtaganden för föreningar m.fl. vilka gäller enligt överenskomna avtal. Dessutom har kommunen tecknat solidarisk borgen för Kommuninvest.

12 Ordlista

CAP (räntetak): Ett med option besläktat instrument som innebär att låntagaren betalar en premie för rätten att inte behöva betala räntor över en viss nivå.

CERTIFIKAT: Instrument för kortfristig upplåning och placering på penningmarknaden.

COLLAR: Ett med option besläktat instrument som är en kombination av cap (räntetak) och floor (räntegolv) och som innebär att räntan låses in mellan två nivåer.

DAGSKASSA: Kassa som uppstår efter en dags försäljning. Dagskassan redovisas enligt gällande rutiner.

DERIVATINSTRUMENT (försäkringsinstrument): Finansiellt instrument vars värde eller pris baseras på ett underliggande värde. Ett syfte med derivatinstrument är att hantera kurs- och ränterisker och skapa ett skydd mot en förväntad ofördelaktig prisutveckling. De vanligaste derivatinstrumenten är optioner, terminer och swappar.

ELTERMIN: Säkerställer att priset på köpt (såld) el inte överstiger (faller under) kontraktspriset.

ELOPTION: Säkerställer att priset på el inte överstiger (cap) eller understiger (floor) strikepriset.

EMITTENT: Utgivare av finansiella instrument.

FINANSNETTO: Skillnaden mellan finansiella intäkter (ränteintäkter och kursvinter) och finansiella kostnader (räntekostnader och kursförluster).

FLOOR (räntegolv): Ett med option besläktat instrument som innebär att låntagaren åtar sig att t ex i anslutning till ett lån med rörlig ränta, betala en viss ränta även om marknadsräntan sjunker under denna nivå

FRA (forward rate agreement): Avtal om att en viss räntesats ska gälla under en bestämd tidsperiod.

HANDKASSA: Kontantkassa som en enhet har för att kunna göra inköp till verksamheten.

KAPITALBINDNING: Den del av en fordran eller en skuld som förfaller till inbetalning respektive betalning under perioden.

KÖPTION: Ger innehavaren rätten men ej skyldigheten att köpa en viss mängd av en viss bestämd vara till ett bestämt pris (standardiserade villkor). Exempel på köptioner är aktie-, ränte-, och indexoptioner.

MEDELSFÖRVALTNING: Består av både tillgångar och skulder. Tillgångarna består oftast av likvida medel.

RÄNTEBINDNING: Den del av en fordran eller en skuld vars ränta kommer att förändras under perioden.

RÄNTENETTO: Skillnaden mellan intäktsräntor och kostnadsräntor.

RÄNTESWAP: Avtal om byte av räntebindning från fast till rörlig ränta och tvärtom. Om räntebindningen sker i olika valutor är avtalet en kombinerad valuta- och ränteswap.

STATSSKULDVÄXEL: Ett löpande skuldebrev som Riksgäldskontoret ger ut. Löptiden är normalt upp till ett år.

SÄLJOPTION: Ger innehavaren rätten men inte skyldigheten att sälja en viss mängd av en viss bestämd vara till ett bestämt pris (standardiserade villkor). Exempel på säljoptioner är aktie-, ränte-, och indexoptioner.

TERMIN: Ett bindande avtal om köp eller försäljning av en underliggande vara, på ett förutbestämt framtida datum, till ett förutbestämt pris.

VALUTASWAP: Avtal om att byta betalningar i en valuta mot betalningar i en annan valuta.

VÄXELKASSA: Kassa som används för att kunna växla vid försäljning på respektive försäljningsställe.